

Človek, ki nas vodi od virusa do virusa

Velika Preglova nagrada

Pionir sintezne biologije **Roman Jerala** je slovensko znanost postavil na svetovni zemljevid

Kemijski inštitut je na slovesnosti ob 75. obletnici ustanovitve podelil tradicionalne Preglove nagrade. Velika nagrada, poimenovana po Nobelovem nagrajencu slovenskega rodu Fredriku Preglu, je letos šla v roke Romanu Jeralu, ki ga javnost v zadnjih mesecih pozna kot zaupanja vrednega interpreta in pojasnjevalca številnih vprašanj o covidu-19.

SAŠA SENICA

Roman Jerala je predvsem vrhunski znanstvenik svetovnega slovesa. Njegov znanstveni opus je impresiven, je pionir sintezne biologije pri nas in se uvršča med vodilne sintezne biologe na svetu. Njegov najizvirnejši dosežek je odkritje novega principa gradnje proteinskih struktur na podlagi dimernih obvitih vijačnic kot modularnih gradnikov (t. i. proteinski origami). Gre za popolnoma nov princip proteinskega zvitja, ki temelji na matematičnih pravilih teorije grafov in ga naprej razvija v okviru ERC projekta za uveljavljene raziskovalce.

»S svojim znanstvenim udejstvovanjem je slovensko znanost postavil na svetovni zemljevid, seveda pa tudi pomembno prispeval k ugledu **Kemijskega inštituta**. V zadnjem času je zelo aktiven pri sporočanju znanstvenih dognanj, povezanih s širjenjem koronavirusa,« je poudaril direktor inštituta Gregor Anderluh.

Profesor Jerala je nagrade seveda vesel, še posebej, ker jo je dobil med aktivnim raziskovalnim delom. A kot je poudaril, je zadovoljen predvsem, da je na **Kemijskem inštitutu** sestavil odlično ekipo, »v kateri so odlična kreativna energija, motivirane sodelavke in sodelavci ter dobri pogoji za delo. Zadnja leta smo res dosegli več lepih prebojev. Upam, da bomo še naprej pritegovali k sodelovanju sodelavce s podobno motivacijo in da bo v družbi še boljše podpora znanstvenim raziskavam prodornih skupin.«

Zahteven predvsem do sebe

Anderluh je povedal, da je Jerala »zahteven, predvsem do sebe pa tudi do vseh sodelavcev. Je pravi garač. Je pa tudi med redkimi, ki imajo zelo dober pregled nad znanstvenoraziskovalno dejavnostjo na svojem področju, tako v Sloveniji kot na svetu. Prav zato se v širši družbi večkrat odzove na vprašanja, povezana z dogajanjem v slovenski znanstvenoraziskovalni skupnosti.«

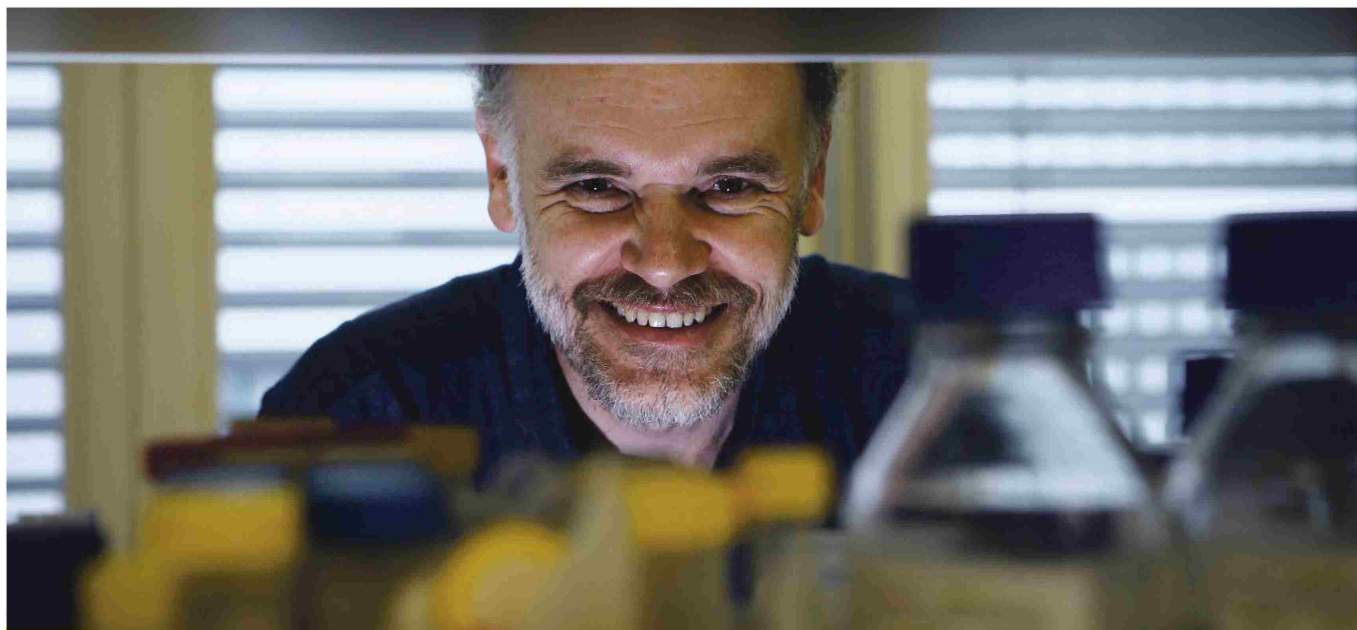
Čprav ima ogromno obveznosti, sintezni biolog ažurno odgovarja na številna novinarska vprašanja, kratka pojasnila o covidu-19 podaja tudi na družbenih omrežjih. »Menim, da je dolžnost znanstvenikov, da se odzovejo na družbene izzive in odgovorno zastavijo svojo besedo ter žrtvujejo čas za informiranje javnosti o vsebinah, o katerih imajo znanje.

Mislím, da ima mnenje znanstvenika, ki razume procese, ki so pomembni pri delovanju cepiv v velikem delu javnosti, še vedno ustrezno težo, sicer pa vidimo, kam nas vodi povzemanje napačnih in celo lažnih populističnih sporočil v družbenih medijih. Lahko bi se angažiralo več znanstvenikov, res pa to vzame nekaj časa. Izpostavljenost je prinesla tudi neprijetne izkušnje, največkrat od tistih, ki ne razumejo tistega, o čemer govorijo.«

Dodal je, da so določene raziskave, s katerimi se ukvarja njegova skupina, nekoliko zastale zaradi epidemije in bodo določeni sklepi objavljeni šele v začetku prihodnjega leta. »Sicer delamo na zanimivi izboljšavi metode CRISPR za uporabo pri terapiji raka, kjer so rezultati zelo dobri tudi v živalskem modelu, v tej smeri imamo več želez v ognju. V okviru raziskav, ki jih podpira ERC projekt, smo letos objavili že dva članka v reviji *Nature Communications*, še nekaj jih je v recenziji,« je pojasnil.

Menim, da je dolžnost znanstvenikov, da se odzovejo na družbene izzive in odgovorno zastavijo svojo besedo.

ROMAN JERALA

Roman Jerala meni, da ima mnenje znanstvenika, ki razume procese, ki so pomembni pri delovanju cepiv v velikem delu javnosti, še vedno ustrezno težo. FOTO JOŽE SUHADOLNIK